

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om temporära förfaranden inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde med anledning av covid-19-epidemin

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om temporära förfaranden inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde med anledning av covid-19-epidemin (RP 48/2020 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Susanna Paakkola, jord- och skogsbruksministeriet (på distans).

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Lantmäteriverket
- Finlands skogscentral
- Finlands viltcentral
- Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- Renbeteslagsföreningen
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf
- Centralförbundet för Fiskerihushållning.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas lagar om vissa temporära förfaranden som med anledning av covid-19-epidemin tillämpas på stöd för jord- och skogsbruk, för fiske, för renhushållning och för utveckling av landsbygden samt om temporärt ordnande av stämmor och möten inom delägarlag i enlighet med lagen om samfällda skogar och lagen om samfälligheter och av vissa stämmor och möten i enlighet med renskötsellagen. Syftet med det förstnämnda lagförslaget är att göra det möjligt att på grund av exceptionella omständigheter förlänga tidsfristen för åtgärder, arbeten och projekt som är föremål för stöd och att i snabbare takt betala ut stöd i form av extra betalningsposter eller förskott. Innehållet i det andra lagförslaget är att tillåta att stämmor och möten hålls

Betänkande JsUB 4/2020 rd

elektroniskt också i sådana situationer där delägarlagens reglemente eller stadgar eller renbeteslagens eller Renbeteslagsföreningens stadgar inte möjliggör detta.

I propositionen ingår dessutom lagförslag om temporära förfaranden som ska tillämpas vid ordnande av förrättningssammanträden i enlighet med fastighetsbildningslagen, om temporär ändring av lagen om fiske och om temporär ändring av jaktlagen. Enligt förslaget ska det trots bestämmelserna i fastighetsbildningslagen vara tillåtet att ordna elektroniska sammanträden vid fastighetsbildningsförrättningar. Det föreslås att tidsfristen för utarbetande av den första planen för nyttjande och vård i enlighet med lagen om fiske förlängs med ett år. I jaktlagen föreslås en ändring som gör att giltighetstiden för ett intyg över ett skjutprov som har avlagts mellan den 1 januari 2017 och den 31 juli 2018 förlängs till utgången av juli 2021.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt. Avsikten är att den föreslagna lagen om vissa temporära förfaranden som med anledning av covid-19-epidemin tillämpas på stöd för jord- och skogsbruk, för fiske, för renhushållning och för utveckling av landsbygden, den föreslagna lagen om temporärt ordnande av stämmor och möten inom delägarlag i enlighet med lagen om samfälliga skogar och lagen om samfälligheter och av vissa stämmor och möten i enlighet med renskötselagen och den föreslagna lagen om temporära förfaranden som tillämpas vid ordnande av förrättningsämnan i enlighet med fastighetsbildningslagen ska gälla till utgången av 2020. Den föreslagna lagen om temporär ändring av 130 § i lagen om fiske avses dock gälla till utgången av 2021 och den föreslagna lagen om temporär ändring av 21 § i jaktlagen till utgången av juli 2021.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet konstaterar att det i propositionen föreslås bestämmelser om temporära förfaranden för att göra det lättare för stödmottagare, delägarlag, renbeteslag, fiskeriområden, jaktvårdsföreningar och jaktföreningar inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde att anpassa sig till begränsningarna med anledning av covid-19-epidemin. Genom propositionen tryggas också kontinuiteten i fastighetsförrättningarna under dessa exceptionella omständigheter.

Utskottet fäster uppmärksamhet vid att det lagförslag som ingår i propositionen och som gäller vissa temporära förfaranden som ska tillämpas på stöd till jordbruket, skogsbruket, fiskerinäringen, renskötseln och landsbygdens utveckling med anledning av covid-19-epidemin gör det möjligt att på grund av undantagsförhållandena förlänga tidsfristen för den åtgärd, det arbete eller det projekt som stödet gäller. Enligt den föreslagna lagen kan tidsfristen för åtgärder som är föremål för investeringsstöd för gårdsbruk, stöd för företag och utvecklingsprojekt på landsbygden samt investeringsstöd för näringsidkare inom renhushållningen, stöd till näringsidkare för bostadsbyggnad, investeringsstöd till renbeteslag och stöd till renbeteslag för underhåll av stängsel förlängas genom beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen. Tidsfristen kan dock inte förlängas i fråga om sådana stöd för vilka tiden för genomförande bestäms eller föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning. Tidsfristen kan på grund av undantagsförhållandena förlängas med högst ett år. Förlängd tid som beviljats med stöd av den föreslagna lagen påverkar inte möjligheterna att bevilja förlängd tid med stöd av den gällande stödlagstiftningen. Även för arbete som är föremål för stöd för tidig vård av plantbestånd eller stöd för vård av ungskog enligt den temporära lagen om

Betänkande JsUB 4/2020 rd

finansiering av hållbart skogsbruk kan det beviljas en extra tid på högst ett år. Beslut om beviljande av extra tid fattas av Finlands skogscentral.

Utskottet konstaterar dessutom att det i fråga om ovan nämnda investeringsstöd för gårdsbruk och renhushållningen samt företags- och projektstöd för utveckling av landsbygden också föreslås möjlighet att trots bestämmelserna om det maximala antalet betalningsposter betala ut stödet med tyngdpunkt i början av stödperioden, om de övriga villkoren för utbetalning av stödet uppfylls. Närings-, trafik - och miljöcentralen ska kunna betala ut stöd inom ramen för de tillgängliga anslagen. Stöd kan också betalas i förskott för investeringsprojekt inom Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF). För närvarande kan förskott endast betalas för utvecklingsprojekt.

Utskottet anser det också nödvändigt att det i propositionen (lagförslag 2) föreslås en möjlighet att ordna möten och stämmor inom delägarlag enligt lagen om samfälliga skogar och lagen om samfälligheter med hjälp av ett kommunikationsmedel som möjliggör tal- eller synkontakt eller med hjälp av e-post. Delägarlagets ordinarie stämma får också skjutas upp till en annan tidpunkt, om stämman trots de ovan avsedda undantagsarrangemangen inte kan ordnas. Om förhållandena å andra sidan gör det möjligt att ordna möten i ett normalt förfarande, är också detta möjligt utan hinder av den föreslagna lagen. I lagförslaget föreslås dessutom motsvarande undantagsarrangemang i fråga om renbeteslagets stämmor, renbeteslagets styrelsemöten och Renbeteslagsföreningens möten. Utöver telefon- eller videokonferens och e-post ska man också kunna delta i mötena per brev.

Utskottet konstaterar att det i 23 § 4 mom. i lagen om fiske i fråga om fiskeriområdena hänvisas bland annat till 17 och 20 § i föreningslagen, där det föreskrivs om utövande av beslutanderätten för föreningsmedlemmarna och om hållande av föreningsmöte. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär avvikelse från aktiebolagslagen, lagen om bostadsaktiebolag, lagen om andelslag, föreningslagen och vissa andra samfundslagar i syfte att begränsa spridningen av covid-19-epidemin (RP 45/2020 rd) föreslås temporära undantag bland annat från de nämnda bestämmelserna i föreningslagen. De föreslagna ändringarna gör det således i praktiken också möjligt att skjuta upp eller genomföra fiskeriområdenas möten genom motsvarande undantagsarrangemang som tillämpas på ovan nämnda sammanslutningar som avses i lagen om samfälliga skogar, lagen om samfälligheter och renskötsellagen. Giltighetstiden för de tillfälliga undantagen i föreningslagen har föreslagits upphöra i slutet av september, medan bestämmelserna om möten enligt lagen om samfälliga skogar, lagen om samfälligheter och renskötsellagen å sin sida avses gälla till utgången av 2020.

Utskottet betonar att det i propositionen inte föreslås några begränsningar i rättigheterna för delägare eller medlemmar i samfund som avses i lagen om samfälliga skogar, lagen om samfälligheter och renskötsellagen att delta i sammanslutningens beslutsfattande och möten, utan avsikten är att möjliggöra deltagande också med nya metoder till den del deltagande på grund av coronaepidemin inte är möjligt på sedvanligt sätt. Utgångspunkten i propositionen är att delägarna kan delta med lämpliga alternativa medel, och om stämman inte kan ordnas på ett sätt som tryggar delägarnas rättigheter, kan stämman skjutas upp. Utskottet betonar att när man överväger att ordna ett möte med hjälp av de undantagsarrangemang som avses i propositionen ska mötesarrangören beakta de praktiska möjligheterna för delägarna eller medlemmarna i sammanslutningen i fråga och till exempel den tekniska beredskapen att delta i mötet. Om undantagsarrangemangen i prak-

Betänkande JsUB 4/2020 rd

tiken bedöms vara problematiska med tanke på delägarnas eller medlemmarnas jämlikhet och möjligheter att delta, kan mötet skjutas upp till en senare tidpunkt.

Enligt propositionen har möjligheten att skjuta upp sammanträdet till en senare tidpunkt begränsats så att mötet ska hållas så snart som möjligt efter det att begränsningarna har upphört. Det är för närvarande svårt att förutse varaktigheten av de begränsningar av mötesfriheten som utfärdats med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar, och beslut om hävande av begränsningarna kan fattas med rätt kort varsel. Utskottet betonar att den som ansvarar för att ordna ett möte därför i möjligaste mån redan på förhand måste förbereda sig på att mötesarrangemangen efter det att begränsningarna har upphört så snabbt som möjligt kan skötas i enlighet med lagstiftningen och sammanslutningens stadgar.

I propositionen ingår dessutom ett lagförslag om de temporära förfaranden som med anledning av coronaepidemin ska tillämpas på anordnande av förrättningsammansammanträden som avses i fastighetsbildningslagen. Genom lagförslaget tillåts det att ett förrättningsammansammanträde ordnas som ett distansmöte så att deltagarna är närvarande med ett kommunikationsmedel som möjliggör tal- eller synkontakt. Förrättningsingenjören kan också i stället för att ordna ett sammanträde meddela ett beslut i ett skriftligt förfarande. Utgångspunkten för propositionen är att parternas rätt att få sitt ärende behandlat på behörigt sätt, rätten att bli hörd och andra garantier för god förvaltning i enlighet med 21 § i grundlagen under förrättningsförfarandet ska tryggas så att växelverkan inte förutsätter fysisk närvaro i form av ett förrättningsammansammanträde. Utskottet betonar att möjligheten till skriftligt förfarande endast gäller sådana ärenden där det genom lag är förbjudet att söka ändring i de ärenden som ska avgöras vid sammanträdet eller där parterna är eniga, det vill säga att skriftligt förfarande även i en undantagssituation kan användas endast i mycket begränsad utsträckning. Förrättningsammansammanträdet är en central del av förrättningsförfarandet enligt fastighetsbildningslagen, vilket framgår bland annat av att inledandet av förrättningen och de rättsverkningar som hänför sig till det i bestämmelserna i lagen är bundna uttryckligen till tidpunkten för det första förrättningsammansammanträdet. Slopandet av förrättningsammansammanträden och användningen av skriftligt förfarande kan med beaktande av de talrika hänvisningarna till bestämmelserna om förrättningsammansammanträdet i enskilda fall ha också sådana konsekvenser som man vid den brådskande beredningen av de nu föreslagna temporära bestämmelserna inte har kunnat förutse. Utskottet anser det vara viktigt att användningen av det skriftliga förfarandet har begränsats på det sätt som beskrivs ovan och att förrättningsingenjören alltid från fall till fall bedömer om förrättningsammansammanträdet ska slopas och vilka konsekvenser det får.

Utskottet konstaterar att det förslag till lag om temporär ändring av 130 § i lagen om fiske som ingår i propositionen ger fiskeriområdena extra tid att ge in den första planen för nyttjande och vård till närings-, trafik- och miljöcentralen för avgörande. I 21 § i jaktlagen föreslås genom propositionen en temporär ändring som gör att giltighetstiden för ett intyg över ett skjutprov som har avlagts mellan den 1 januari 2017 och den 31 juli 2018 förlängs till utgången av juli 2021. Detta möjliggör till exempel älgjakt nästa vinter för dem vars intyg över skjutprov annars skulle upphöra att gälla. Bestämmelsen ger också jaktvårdsföreningarna möjlighet att ordna skjutprov vid en ändamålsenlig tidpunkt.

Betänkande JsUB 4/2020 rd

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt. Huvudsakligen ska lagarna vara i kraft till utgången av 2020. Lagen om temporär ändring av 130 § i lagen om fiske avses dock gälla till utgången av 2021 och lagen om temporär ändring av 21 § i jaktlagen till utgången av juli 2021.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1–5 i proposition RP 48/2020 rd utan ändringar.

Helsingfors 21.4.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
vice ordförande Ritva Elomaa saf
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Satu Hassi gröna
medlem Janne Heikkinen saml
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Mikko Lundén saf
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Anders Norrback sv
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Mikko Savola cent
medlem Jenna Simula saf
medlem Peter Östman kd
ersättare Ari Koponen saf (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius
utskottsråd Tuire Taina.